

Голові разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 82
Національного аерокосмічного
університету «Харківський
авіаційний інститут»
д. держ. упр., професору
Вікторії ШВЕДУН

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

Жихаря Гліба Дмитровича

«Механізми інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів в публічній сфері», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування

Рецензована дисертаційна робота здобувача Жихаря Г. Д. на тему «Механізми інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів в публічній сфері» свідчить про актуальність обраної теми, обґрунтованість наукових положень, суджень і висновків, а також наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів.

Актуальність теми дисертаційного дослідження.

Однією з фундаментальних наукових проблем, які потребують вирішення на сучасному етапі розвитку суспільства, є розроблення теоретико-методичних засад забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності в системі публічного управління. У контексті триваючої в Україні війни та з урахуванням перспективних тенденцій повоєнного розвитку суспільства розвиток інформаційних технологій сам по собі стає важливим сектором економіки та управління, що характеризується інноваційною спрямованістю діяльності. Крім того, нове інформаційно-комунікаційне середовище створює передумови для виникнення нових форм так званого електронного суспільства. Саме цими обставинами зумовлюється увага, яка приділяється інформаційним системам управління загалом та інформаційно-аналітичній діяльності органів державної влади в системі публічного управління зокрема.

У цьому контексті в умовах розширення процесів інформатизації суспільства, бізнесу та управління виникає потреба у вдосконаленні інформаційно-аналітичного забезпечення насамперед органів публічної влади, а також усієї системи менеджменту та публічного управління.

Таке інформаційно-аналітичне забезпечення має враховувати не лише глобальні процеси поширення інформаційно-комунікаційних технологій, а й

особливості реалізації відповідних тенденцій у різних державах світу, галузеву, регіональну та внутрішньо-організаційну специфіку. Для цього необхідне формування та застосування оновленого інструментарію економічних і управлінських досліджень, що й визначає актуальність теми дисертаційного дослідження.

Виходячи з цього, дисертаційна робота Жихаря Г. Д. «Механізми інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів в публічній сфері» є своєчасною та актуальною.

Основні наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, ступінь їх обґрунтованості та достовірності.

Метою дисертаційної роботи є теоретичне обґрунтування та розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів публічного управління інформаційно-аналітичним забезпеченням управлінських процесів у публічній сфері.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких *завдань*:

- розкрити сутність теоретичних аспектів інформації, інформаційної політики держави та інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів у сфері публічного управління;
- визначити основні підходи до дослідження системи інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів влади в контексті модернізації системи публічного управління в умовах воєнного стану;
- охарактеризувати особливості концептуальної багаторівневої моделі інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських рішень у сучасних умовах, а також особливості інформаційно-аналітичного забезпечення як чинника соціальної ефективності діяльності органів публічної влади;
- проаналізувати інформаційно-аналітичні механізми діяльності органів публічної влади в умовах воєнного стану та повоєнного розвитку України;
- виокремити шляхи модернізації механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів у публічній сфері;
- обґрунтувати напрями розвитку державної інформаційної політики та дослідити інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень на різних етапах управлінського циклу.

Об'єктом дослідження є публічне управління у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної влади.

Предмет дослідження – механізми інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів у публічній сфері.

Для вирішення окреслених завдань та отримання необхідних результатів дисертант використав комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, а саме: логіко-семантичний – для поглиблення понятійного

апарату та визначення сутності й змісту механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення; порівняльний – для аналізу методологічних підходів, концепцій, розробок і пропозицій провідних вітчизняних та зарубіжних учених, а також виявлення закономірностей, відмінностей, особливостей і спільних характеристик механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічної влади в сучасних умовах; аналізу та синтезу – для оцінювання динаміки та результативності механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення; спостереження та теоретичного узагальнення – для розкриття проблем і суперечностей формування та реалізації механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічної влади; структурного моделювання – для побудови поетапної моделі трансформації механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення в умовах різних небезпек у контексті забезпечення інформаційної безпеки держави та формування інформаційного суспільства.

Інформаційно-аналітичною основою дисертаційної роботи є законодавчі та підзаконні акти України, які регулюють питання, пов'язані з інформаційною та інформаційно-аналітичною діяльністю в системі публічного управління, наукові здобутки вітчизняних і зарубіжних дослідників, статистичні дані органів державної влади та місцевого самоврядування, а також власні авторські напрацювання.

Сформульовані дисертантом наукові положення, висновки та рекомендації є достатньо обґрунтованими та базуються на належному використанні наукових розробок зарубіжних і українських учених-дослідників як у сфері теорії публічного управління, так і щодо нормативно-правової бази, яка регулює відносини у сфері інформаційної політики держави в умовах війни, а також на результатах власних авторських досліджень.

Структура дисертаційної роботи побудована з дотриманням принципів логічності й послідовності викладу досліджуваного матеріалу, послідовно та достатньо повно розкриває зміст наукової праці, поданої на рецензування. Висновки за розділами та загальні висновки дисертації є достатньо обґрунтованими й логічно пов'язаними, базуються на аргументованих положеннях проведеного дослідження та отриманих результатах.

Наукова новизна дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та науковому розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів публічного управління інформаційно-аналітичним забезпеченням управлінських процесів у публічній сфері, що розкриваються в таких положеннях:

у перше:

– розкрито механізми впливу інформаційно-аналітичної діяльності

органів державної влади на публічну сферу розвитку суспільства в умовах війни, виявлено фактори, що впливають на підвищення якості інформації та ефективності діяльності органів влади, запропоновано створення єдиної організаційної вертикалі управління інформаційно-аналітичною діяльністю, яка передбачає формування надвідомчих стратегічних та виконавчих органів управління, створення уніфікованих структур управління впровадженням інформаційних технологій у кожному відомстві та використання сучасних механізмів управління реалізацією окремих проєктів в умовах воєнного стану;
удосконалено:

- визначення інформаційних процесів як тривалих соціальних явищ, які відбуваються в межах інформаційної сфери суспільства й охоплюють соціально-психологічну сферу, а також впливають на масову та індивідуальну свідомість, значною мірою її трансформуючи та зумовлюючи розвиток інформатизації суспільства, яка, у свою чергу, розглядається як глобалізація інформаційних ресурсів, що мають властивість іманентного розвитку, але при цьому можуть бути наслідком цілеспрямованого впливу суб'єктів інформаційно-аналітичної діяльності;

- положення про те, що прийняття політико-управлінських рішень в інформаційно-аналітичній діяльності ґрунтується на двох основних блоках управлінського аналізу: аналізі політичної ситуації та політичному прогнозуванні. Виходячи з цього, підкреслено, що повна схема прийняття рішень має обов'язково включати як аналіз ситуації, так і політичний прогноз;

набули подальшого розвитку:

- практичний підхід до визначення ефективності управління, який невід'ємно пов'язаний зі створенням системи заходів, методів і технологій, адекватних та відповідних вимогам об'єктивних закономірностей розвитку соціальних відносин. У цьому контексті зроблено висновок про те, що в процесі оцінювання ефективності управління слід розрізняти: по-перше, управління економічними, політичними та іншими відносинами за допомогою інформації та комунікації; по-друге, управління інформаційно-комунікаційними відносинами та процесами за допомогою інформації;

- наукова категорія «інформаційні процеси», під якими слід розуміти тривалі соціальні явища, що стосуються інформаційної сфери суспільства, охоплюють соціально-психологічну сферу, впливають на масову та індивідуальну свідомість і несвідоме та значною мірою їх трансформують. Інформатизація суспільства, глобалізація інформаційних ресурсів є інформаційними процесами, що мають властивість іманентного розвитку, але часто є наслідком прямого управління (цілеспрямованого впливу) суб'єктів інформаційної діяльності;

– категорія «інформаційно-аналітична діяльність», яка виступає складовою аналітичної діяльності, а тому характеризується властивими їй базовими цілями, завданнями та ключовими дослідницькими методами. Водночас інформаційно-аналітична діяльність має власну специфіку, що визначається основним предметом аналізу – інформаційними відносинами та інформаційною діяльністю, пов’язаною з виробництвом, трансляцією та споживанням масової і спеціалізованої інформації.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в обґрунтуванні та розробленні пропозицій, орієнтованих на вдосконалення процесів інформаційно-аналітичної діяльності в системі публічного управління в умовах воєнного стану. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано лише ті положення, які є результатом особистої роботи здобувача та полягають у дослідженні комплексу питань, пов’язаних із удосконаленням механізмів розвитку інформаційних технологій у контексті модернізації інформаційно-аналітичної діяльності в системі публічного управління.

Практична значущість дослідження полягає в можливості застосування його результатів у діяльності органів державної влади центрального та місцевого рівнів, що покликано сприяти підвищенню інтегрованості та результативності формування й реалізації механізмів інформаційно-аналітичної діяльності та її впливу на діяльність органів державної влади в контексті підвищення ефективності управління у сфері інформаційної політики та комунікації.

Запропоновані в дисертаційній роботі положення, висновки та рекомендації мають практичне значення та адресну спрямованість. Результати дослідження впроваджено Павлівською сільською радою Запорізького району Запорізької області (довідка від 26.06.2026 р. № 01-30/01269) та Комунальним підприємством «Приморська Центральна районна лікарня» Приморської міської ради Бердянського району Запорізької області (довідка від 26.06.2026 р. № 242 а).

Повнота викладення наукових положень, висновків та рекомендацій в опублікованих працях дисертанта.

Основні наукові положення та здобутки дисертаційного дослідження викладено у 8 публікаціях, із них 3 статті – у фахових журналах і збірниках наукових праць; одна колективна монографія; одна стаття в іншому фаховому виданні; 3 – тези доповідей на конференціях. Загальний обсяг публікацій становить 4 авт. арк.

Загальні висновки до дисертації відповідають її змісту, конкретно висвітлюють отримані наукові та практичні результати. Слід зазначити, що дисертація є завершеною науковою працею, у якій містяться нові наукові

результати, що мають теоретичну та практичну цінність.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертаційного дослідження.

Позитивно оцінюючи в цілому рецензоване дисертаційне дослідження Жихаря Г. Д. «Механізми інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів в публічній сфері», вважаємо за доцільне висловити певні зауваження та звернути увагу на дискусійний характер окремих положень:

1. У дисертаційній роботі показано необхідність комплексного дослідження й оцінювання механізмів інформаційно-аналітичної діяльності органів державної влади, використання інформаційно-комунікаційних технологій у системі публічного управління, зокрема щодо комп'ютерної та інформаційної інфраструктури. Водночас недостатньо чітко визначено цілі та очікувані результати такого комплексного дослідження.

2. Доцільно було б докладніше розкрити систему інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів влади в умовах модернізації системи публічного управління, зокрема охарактеризувати взаємозв'язок її основних структурних елементів.

3. Потребує додаткової деталізації аналіз процесів публічного управління, передусім в інформаційному просторі, особливо у сфері комунікацій, які безпосередньо залежать від реалізації функцій публічного управління в суспільстві.

4. У дисертаційній роботі недостатньо докладно розкрито механізми інформаційної аналітики як сфери діяльності органів влади щодо формування методологічної бази дослідження інформаційних явищ різних типів і рівнів, а також отримання об'єктивної та достовірної інформації про актуальні соціально значущі події та процеси, що відбуваються в суспільстві та в об'єктах управління.

5. В роботі визначено що «реалізація державної інформаційної політики в Україні в сучасних умовах потребує проведення комплексної діагностики, прогнозування та моделювання масових і спеціалізованих інформаційних подій і процесів» але на наш погляд це питання розкрито в роботі не в повної мірі.

Водночас зазначені зауваження та дискусійний характер окремих положень не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи та не ставлять під сумнів наукову і практичну значущість отриманих результатів. Вони можуть розглядатися як рекомендації щодо подальшого розвитку та поглиблення відповідного напрямку наукових досліджень.

Загальна оцінка дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Жихаря Гліба Дмитровича є завершеним науковим дослідженням, у якому вирішено поставлене наукове завдання, що полягає в обґрунтуванні науково-теоретичних підходів та розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів інформаційно-аналітичної діяльності в системі публічного управління в сучасних умовах.

Представлена дисертаційна робота на тему «Механізми інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів в публічній сфері» відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор, Жихар Гліб Дмитрович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент:

доцент кафедри економіки та
публічного управління
Національного аерокосмічного
університету «Харківський
авіаційний інститут», кандидат наук
з державного управління, доцент

Надія КАРПЕКО